

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

LOYIHA TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING O‘QUV-BILISH FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI.

Otaxonova Sumbula Xudayor qizi.

ChDPU Pedagogika nazaryasi va tarixi yo‘nalishi magistranti.

E-mail: atkhanovasumbula@gmail.com

+998 97-969-45-17.

Annotatsiya: Ushbu maqolada loyiha texnologiyalari asosida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Loyiha faoliyatining pedagogik mohiyati, uning o‘quvchilarning mustagil va ijodiy fikrlashini shakllantirishdagi ahamiyati hamda samarali pedagogik shart-sharoitlar tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: loyiha texnologiyalari, boshlang‘ich ta‘lim, o‘quv-bilish faoliyati, pedagogik shart-sharoit, innovatsion.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы развития учебно-познавательной деятельности учащихся начальных классов на основе проектных технологий. Проанализирована педагогическая сущность проектной деятельности, её значение в формировании самостоятельного и творческого мышления учащихся, а также эффективные педагогические условия её реализации.

Ключевые слова: проектные технологии, начальное образование, учебно-познавательная деятельность, педагогические условия, инновации.

Annotation: This article addresses the issues of developing the educational and cognitive activity of primary school students based on project-based technologies. The pedagogical essence of project activities, their importance in shaping students’ independent and creative thinking, as well as effective pedagogical conditions for their successful implementation are analyzed.

Keywords: project-based technologies, primary education, educational and cognitive activity, pedagogical conditions, innovation.

Bugungi kunda ta‘lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ta‘lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etishni talab etmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta‘lim bosqichida o‘quvchilarning o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki aynan shu bosqichda o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, izlanish, muammoni hal etish va bilimlarni amaliyotda qo‘llash ko‘nikmalari shakllanadi. Shu nuqtayi nazardan, loyiha texnologiyalaridan foydalanish boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining ta‘lim jarayonidagi faolligini oshirish, ularni ijodiy va tanqidiy fikrlashga yo‘naltirishda samarali vosita bo‘lib xizmat qiladi. Loyiha texnologiyalari ta‘lim oluvchini markazga qo‘ygan holda, bilimlarni tayyor holda emas, balki mustaqil izlanish va amaliy faoliyat orqali egallashga imkon yaratadi. Mazkur maqolada loyiha texnologiyalarining nazariy asoslari, boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati hamda ushbu jarayonni samarali tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari yoritiladi. Bugungi kunda ta‘lim tizimida olib borilayotgan islohotlar ta‘lim jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etishni talab etmoqda. Ayniqsa, boshlang‘ich ta‘lim

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

bosqichida o‘quvchilarning o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirish dolzarb pedagogik muammolardan biridir.

1. Loyiha texnologiyalarining pedagogik mohiyati

Loyiha texnologiyasi – bu o‘quvchilarning muayyan muammoni mustaqil yoki guruhda tadqiq etish, rejalashtirish, amalga oshirish va natijani taqdim etishga yo‘naltirilgan ta’lim texnologiyasidir. Ushbu texnologiya o‘quvchilarning faolligini oshiradi, ularni bilimlarni chuqur o‘zlashtirishga undaydi.

Loyiha texnologiyalarining asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- o‘quvchiga yo‘naltirilganlik;
- mustaqil va ijodiy faoliyatni rivojlantirish;
- fanlararo integratsiya;
- nazariya va amaliyotning uyg‘unligi;
- yakuniy natijaning aniq mahsulot yoki taqdimot shaklida namoyon bo‘lishi.

Boshlang‘ich sinflarda loyiha texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini inobatga olgan holda amalga oshiriladi. Kichik hajmli, sodda, hayot bilan bog‘liq loyihalar o‘quvchilar uchun qulay va tushunarli bo‘ladi.

2. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyati tushunchasi

O‘quv-bilish faoliyati – bu o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarni egallashga qaratilgan ongli va faol jarayonidir. Ushbu faoliyat jarayonida o‘quvchilar axborotni qabul qiladi, tahlil qiladi, umumlashtiradi va amaliyotda qo‘llaydi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatiga quyidagi xususiyatlar xos:

- bilishga bo‘lgan qiziqishning ustuvorligi;
- ko‘rgazmalilikka ehtiyoj;
- faol harakat orqali o‘rganish;
- o‘yin va amaliy mashg‘ulotlarga moyillik.

Shu sababli, loyiha texnologiyalari aynan boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun eng maqbul pedagogik vositalardan biri hisoblanadi. Ular orqali o‘quvchilar bilish jarayonida faol ishtirok etadi va ta’lim jarayoni qiziqarli tashkil etiladi.

3. Loyiha texnologiyalarining o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirishdagi roli

Loyiha texnologiyalari o‘quvchilarning o‘quv-bilish faoliyatini quyidagi yo‘nalishlarda rivojlantiradi:

- mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish;
- muammoli vaziyatlarni tahlil qilish;
- axborot bilan ishlash ko‘nikmalari;
- muloqot va hamkorlik madaniyati;
- ijodiy yondashuv va tashabbuskorlik.

Loyiha asosida tashkil etilgan darslarda o‘quvchilar o‘z fikrini erkin ifoda etadi, savollar beradi, tajriba o‘tkazadi va xulosalar chiqaradi. Bu esa ularning bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishiga olib keladi.

4. Pedagogik shart-sharoitlarning mazmuni

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatini loyiha texnologiyalari asosida rivojlantirish uchun muayyan pedagogik shart-sharoitlar yaratilishi zarur. Ular quyidagilardan iborat:

4. 1. Ta‘lim jarayonini to‘g‘ri rejalashtirish

Loyihalar o‘quv dasturi va dars mavzulari bilan uzviy bog‘langan bo‘lishi lozim.

Rejalashtirishda o‘quvchilarning yosh xususiyatlari va bilim darajasi hisobga olinadi.

4. 2. Motivatsion muhit yaratish

O‘quvchilarda loyiha faoliyatiga qiziqish uyg‘otish muhimdir. Rag‘batlantirish, qo‘llab-quvvatlash va ijobiy baholash bu jarayonda muhim rol o‘ynaydi.

4. 3. O‘qituvchining metodik tayyorgarligi

O‘qituvchi loyiha texnologiyalarini qo‘llash bo‘yicha yetarli bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak. U yo‘naltiruvchi, maslahatchi va tashkilotchi rolini bajaradi.

5. Loyiha faoliyatini tashkil etish bosqichlari

Boshlang‘ich sinflarda loyiha faoliyati quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Muammoni aniqlash va mavzuni tanlash

2. Rejalashtirish

3. Axborot to‘plash

4. Amaliy faoliyat

5. Natijani taqdim etish va baholash

Har bir bosqich o‘quvchilarning faol ishtirokini ta‘minlaydi va ularning o‘quv-bilish faolligini oshiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, loyiha texnologiyalari asosida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining o‘quv-bilish faoliyatini rivojlantirish ta‘lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biridir. Ushbu texnologiya o‘quvchilarning mustaqil, ijodiy va faol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

To‘g‘ri tashkil etilgan pedagogik shart-sharoitlar loyiha faoliyatining muvaffaqiyatini ta‘minlaydi hamda boshlang‘ich ta‘limda innovatsion yondashuvlarni samarali joriy etishga imkon beradi. Loyiha texnologiyasidan foydalanish boshlang‘ich ta‘lim samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Ta‘lim to‘g‘risidagi Qonuni. – Toshkent.
2. Karimov I. A. Barkamol avlod – O‘zbekiston taraqqiyotining poydevori. – Toshkent.
3. Saidahmedov N. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.
4. Yo‘ldoshev J. , Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent.
5. Klarin M. V. Innovatsion ta‘lim texnologiyalari. – Moskva.